

6

Z AČALO SA TO V PREDCHÁDZAJÚCU NOC, hneď po večeri, keď mladý pár upratoval riad zo stola. Na dvere ich malého bytu ktosi zaklopal. Žene najprv napadlo, že je to starenka z vedľajšieho bytu, ktorá si opäť prišla niečo požičať. Zvyčajne si pýtala múku či šálku cukru. Nikdy jej nedokázala povedať nie, hoci peniaze boli vzácne a sami mali čo robiť, aby vyžili. Bolo neskoro a pomyslela si, že suseda by sa vzdala, keby jej nikto neotváral, a vrátila by sa domov. Lenže klopanie bolo čoraz naliehavejšie, a tak ho už nemohla ignorovať. Nakoniec dvere prudko otvorila a prekvapilo ju, že pred nimi nestojí stará pani, ale policajný dôstojník v tmavom plášti a v čiapke stiahnutej do čela.

„Dobrý večer, madam,“ pozdravil sa s milým úsmevom a rýchlo si sňal čiapku. „Je váš manžel doma? Ak by vám to neprekážalo, potreboval by som s ním na chvíľu hovoriť.“

Ostražito naňho hľadela spoza odchylených dverí, rozprával však zdvorilým, takmer previnilým tónom, a tak odstúpila

a pustila ho dnu. „Áno,“ ozvala sa váhavo. „Smiem vedieť vaše meno, pane?“

„Dobrý večer,“ povedal opäť namiesto mena a niekoľko sekúnd jej trvalo, kým si uvedomila, že manžel sa zjavil za ňou. Zložil si kravatu a ruky mal ešte mokré od umývania riadu. Kráčal k nim a sťahoval si vyhrnuté rukávy na košeli.

„Vaša žena bola veľmi milá a pozvala ma dnu. Dúfam, že vám to, vzhľadom na túto neskorú hodinu, neprekáža.“

Sadli si k stolu s pohárom brandy ako starí priatelia po ťažkom dni v práci. Hodiny za nimi tikali do rytmu ich hlasov, pravidelne a pokojne. Prešla hodina, možno dve, a ani jeden z mužov sa nepohol ani o centimeter. Manžela však premáhala únava. Pretieral si oči a na čele a nad hornou perou sa mu objavili kropaje potu. Kým sa rozprávali, žena doupratovala kuchyňu a uložila dcérku spať. Teraz sa vo vedľajšej izbe čo najtichšie prechádzala sem a tam a predstierala, že si tiež šla ľahnúť. Otázky, nekonečné otázky o nevlastnom otcovi, o bývalej práci v Kráľovskom parlamente, o tom, koľko jej manžel vie o súčasných kráľovských záležitostiach. Uvedomila si, že toto pre nich môže znamenať len jediné.

Pred niekoľkými mesiacmi ohromila celú Európu abdikácia kráľa Karola II. Ušiel sprevádzaný paľbou, z vlastnej krajiny ho vyhnali ako lovnú zver. Niežeby bol medzi ľuďmi obľúbený. Ibaže krátko pred abdikáciou sa averzia voči nemu vystupňovala. Podnietilo ju najmä odstúpenie rumunských území Maďarsku a Rusku bez boja, bez jedinej vystrelenej guľky. Skutočne vrieť to však začalo najmä pre jeho neochotu vzdať sa dvadsaťročnej milenky Magdy Lupescovej, vinou

ktorej sa zriekol krajiny, cti a právoplatnej kráľovnej a matky svojho jediného dieťaťa. Vtedy v uliciach vypukli nepokoj. Keď sa kráľovský konvoj s Magdou a Karolom, ktorí boli skrytí na zadnom sedadle vozidla značky Rolls-Royce, rútil Bukurešťou, ľudia vykrikovali oplzlosti a urážali ich a deti hádzali do auta kamene. *Smrť židovskej kurve!* vrieskali rozzúrene, kým tí dvaja vybiehali po schodoch do paláca, v ktorom Magda roky žila, a okrem mena bola v podstate kráľovnou.

Po streľbe do okien paláca im došla trpezlivosť. Zbalili si nevyhnutné veci a s niekoľkými kuframi a s hŕstkou verných priateľov v noci ušli vlakom do Španielska. Rumunsku odvtedy vládne Hitlerova pravá ruka generál Antonescu, s mladým princom Michalom, ktorý je len bábkou, a s Antonescovými legionármi. Tí prahli po krvi, zavraždili šesťdesiat bývalých Karolových asistentov a mesto premenili na vojnové pole.

„Dôstojník, už som vám odpovedal na všetky otázky,“ začula manžela. „Môj otec nikdy s nikým nehovoril o pracovných záležitostiach a už vôbec nie so mnou.“

„A čo výlet na vidiek, keď ste boli malý chlapec? Pane, je známe, že váš otec bol v detstve priateľom Magdy Lupescovej. Bola tam počas prázdnin s vami?“

„O kom to hovoríte?“

„O kráľovej milenke, pane. O žene, ktorá vášmu otcovi pomohla získať pozíciu vo vláde a ktorá vzala Židov, ako je aj ona, pod kráľove ochranné krídla, a tak ho pripravila o trón! Chcete mi povedať, že neviete, kto to je?“

Dôstojníkov hlas už neznel prívetivo. Nemal ďaleko od kriku.

Mladý muž sa napriek tomu naňho bez slova pozeral. „Nijaký podobný výlet si nepamätám,“ vyhlásil. „Prepáčte.“

Dôstojník sa oprel na stoličke, rozopol si vrchný gombík na košeli a napil sa čaju. V ovisnutých kútikoch sileného úsmevu mladý muž zbadal pohľadanie jeho rodinou, nenávisť a frustráciu z výsluchu, ktorý nikam nevedie.

„Budete musieť ísť so mnou na okrsok. Rozumiete, len pre protokol. No máme aj niekoľko ďalších otázok. Nemalo by to trvať dlhšie ako hodinu.“

Muž takmer nebadane prikývol a sklopil zrak k rukám. Nemalo zmysel hádať sa, len by sa tým všetko zhoršilo, a tak bez odporu vstal a vykročil k dverám. Modlil sa, aby tie slová nezazneli, ale teraz ich počul v priestore za sebou, narazili mu rovno do chrbta.

„Vaša manželka a dcéra musia ísť tiež.“

„Prečo?“ spýtal sa, neodvážil sa však k nemu otočiť. „Veď nič nespravili. Dcéra má len tri...“

Debata sa skončila, počul to v tichu, ktoré nasledovalo, v ostrom zvuku dôstojníkových krokov, keď sa blížil k oknu a pokynul hliadkovaciemu autu, ktoré stálo pred domom.

„Rozhodne pôjdeme s vami,“ povedal. Hlava sa mu točila a vlna paniky, ktorá sa v ňom dvíhala, spôsobila, že rozprával prirýchlo. Musel vynaložiť veľkú námahu, aby spomalil a dýchal normálne. „Dáte mi, prosím, niekoľko minút, aby som to vysvetlil manželke? Viete, veľmi rýchlo sa rozruší. Keby som sa s ňou najprv pohovárал, uľahčilo by to našu návštevu na okrsku.“ Zopál ruky v prosebnom geste, ktoré znamenalo: *Obaja sme muži, vieme, aké citlivky sú ženy.*

Dôstojník sa odvrátil od okna a pozrel sa na hodinky. Neznášal podobné situácie. Oveľa radšej odvádzal z domovov

obyčajných Židov. S touto rodinou však treba zaobchádzať opatrne, taký bol rozkaz. Okrem toho, posledné, na čo mal chuť, bol hysterický záchvat manželky tohto mladíka. Nič ho nedokázalo podráždiť viac než také scény.

„Máte desať minút. Odteraz,“ vyprskol a vyrátal, že ak žena pristane a pôjde pokojne, o hodinu bude sedieť pri poháriku v bare na rohu. „Počkám vonku.“ Na hlavu si nasadil čiapku, vypochoďoval z bytu a zatresol za sebou dvere.

V zásuvke stola mal neporiadok – priveľa vecí, obálky, nezaplatené šeky, otvárač na listy. Zvrátil tvár lebo si na ňom porozal prst. Lei. Cítil ich, celú kôpku. Boli presne tam, kam ich odložil, v tajnom priečinku, na prípad núdze či na neplánovanú dovolenku, rozhodne nie na čosi takéto. S chvatom si ich napchal do vreciek na košeli a nohaviciach aj do ponožiek.

Keď vbehol do izby, pozreli naňho. Krátko, chápavo a bez slov. Z postele zodvihol dievčatko. Periférne zbadal, ako žena schmatla šál, čiapočku pre dieťa a deku. Videl, že po izbe hľadá topánky a obúva si papuče. A potom utekali. S dcérou v náručí utkali do kuchyne a cez zadné dvere vedúce na únikové schodisko. Srdce mu prudko bilo. Títklo ako nikdy za dvadsaťsedem rokov.

V kotolni bolo teplo. Teplo a vlhko, kotol hučal. Padlo im to vhod, lebo prehlušil ich kroky a svojím spôsobom ich chránil. Vzhľadom na okolnosti mali šťastie. Vlastne bolo pozhnaním, že strážnici pri prednom vchode boli k dverám otočení chrbtami, smiali sa a fajčili, keď sa trojica popri nich

prešmykla do budovy. Ibaže chvíľkový pocit bezpečia rýchlo vyprchával. Ani náhodou neboli v bezpečí. Chrbty strážnikov mali na dohľad a malá v matkinom náručí mrnčala.

„To nič,“ tíšila ju, hojdala a hladila po tvári. „Všetko je v poriadku.“ Usmiala sa, akoby to bola hra, divadielko, na ktorom sa neskôr zasmejú. Keď sa však dievčatko prstami dotklo maminých pier a úsmev z nich zmizol, v malých múdrych očkách sa zjavilo pochopenie. Malá vedela, že má byť ticho.

Muž vybral zo zaprášeného kúta niekoľko drevených debien a naukladal ich na seba k stene. Vyzerali hrôzostrašne. Zdalo sa, že nie je možné po nich vyjsť, no nemali na výber, iná cesta neexistovala. Preto sa mu na tvári zjavil prekvapený výraz, keď sa vyšplhal na najvyššiu debnu, natiahol ruky k oblohe a podarilo sa mu dosiahnuť na okraj okna v suteréne. Omietol z neho pavučiny a opatrne ho otvoril, aby nevydal nijaký zvuk. Snažil sa nemyslieť na to, že otvor na šírku sotva stačí pre dieťa. Centimeter po centimetri sa pretláčal cez okno a pridržoval sa železných tyčiek na jeho druhej strane. Dopadol na chodník nad suterénom a dookola si pripomínal, že ešte zďaleka nevyhrali. Bolo treba konať.

„Podaj mi ju,“ pošepkal manželke. „Rýchlo mi ju podaj.“

Cez otvor šmátral po dcére, po malých rúčkach a mäkkom telíčku, po vlasoch pridlhých a prihustých na jej vek. Keď ju trochu prudko potiahol, začul jej výkrik a srdce sa mu takmer rozbilo na kúsky, ale nepoľavil. V spánkoch mu pulzovala krv a pomyslel si: *Teraz nás chytia, zastrelia nás a malá sa nedožije ani štvrtého roku.* Desil sa toho každou bunkou tela. Posledný raz ňou trhol a vytiahol ju von. Potom vyliezla aj žena a opäť boli spolu, chúlili sa k sebe, dychy sa im miešali a prepletené ruky sa v tme triasli.